

Годишњи извештај о раду сенћанског Културно-образовног центра „Турзо Лајош” за 2019. годину

Сенћански Културно-образовни центар „Турзо Лајош” основан је 1977. обједињавањем Музеја, Дома културе, два биоскопа и центра за образовање одраслих, тзв. Радничког универзитета, уз оснивање заједничке стручне службе. Циљ овог модела јавне културе је обједињавање стремљења ка култури, јавној репрезентацији и заједничком суживоту и самоделатне праксе локалног становништва са институционалним системом, као и са потребом да његове зграде за Сенћане, за активну и креативну праксу добровољно организованих група, постану такав локалитет који ће бити у стању да обезбеди динамизацију и оживљавање културног и образовног живота целокупне регије. Градски музеј је основан после II светског рата, а у седамдесетим годинама XX века он се, у сагласју са својим статутом, трансформисао у регионални музеј Потисја и научну установу чију основну активност чине истраживање свих грана етнографије, прикупљање докумената и музеалних предмета, те њихова обрада и приказивање. Он располаже и значајним завичајно-историјским материјалом из околине. У његовом окриљу се 1952. развила и Сенћанска уметничка колонија, а у деведесетим годинама XX века пак Војвођански мађарски архив народне музике. Градска библиотека, која упркос томе што располаже фондом од преко седамдесет хиљада библиотечких јединица, те поред саме централне библиотеке и са две библиотечке испоставе (Горњи Брег, Торњош), не спада у највеће јавне библиотеке у Војводини, али је истовремено једна од оних малобројних у којима је извршена комплексна технизација библиотечног рада. Богата је и Завичајна збирка библиотеке. На Радничком универзитету место је добио и Сенћански консултативни центар заграничног дописног одсека Факултета за хортикултуру Корвиновог универзитета. Дом културе може да покаже лепе резултате како на плану информисања, тако и у информативној и креативној сфери. Ту делује и Сенћанско мађарско камерно позориште. Најзначајније приредбе установе су: „Празник наших традиција”, Сенћански фестивал певане песме, Етноприповедачко такмичење „Калмањ Лајош”, збивања везана за Сенћанску уметничку колонију, Позоришно и филмско надметање средњошколаца, традиционално Етнографско саветовање Градског музеја, итд. Наш културно-образовни центар представља организатора и реализатора традиционалног низа празничних манифестација поводом Дана града под називом „Празник града Сенте”, грандиозне приредбе фестивалског карактера која се под називом „Плесна панорама” приређује сваке године у августу, а исто тако и Луткарског и дечјег фестивала „Сунчев зрак”. У новембру 2010. године Мађарски национални савет је Центар прогласио за установу од посебног значаја, а од 2012. он је пак поред сенћанске Локалне самоуправе и њен суоснивач. На основу Одлуке Мађарског националног савета (одредба 28/2010) сенћански Културно-образовни центар „Турзо Лајош” проглашен је за установу културе од посебног значаја, а у 2013. години дошло је и до делимичног преношења оснивачких права. Стручна служба Културно-образовног центра „Турзо Лајош” обједињује организационе јединице у јединствени систем, координира и управља њима. Стручна служба обављањем књиговодствених, финансијских, административних и

информатичких задатака и радних поступака у одлучној мери доприноси неометаном деловању институционалног система установе. Тренутно Градски музеј има 8, Дом културе 4, Градска библиотека са библиотечким испоставама укупно 9, а Стручна служба пак 6 запослених.

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У СЕНТИ ЗА 2019. ГОДИНУ

Мисија и задаци

Градска библиотека у Сенти која ради у оквиру сенћанског Културно-образовног центра „Турзо Лајош”, обавља своје основне задатке у области библиотечке делатности као истакнута установа Мађарског националног савета на делатној површини од 650 м², са две подручне испоставе на Горњем Брегу и у Торњошу, те са сенћанским Домом стваралаштва који јој стоји на располагању, као и са 7 библиотекара и једном чистачицом.

Наша библиотека представља јавни локалитет који пружа инспирацију за учење, рад и садржајно провођење слободног времена који доприноси развићу заједнице, прикупља и чини доступним културну заоставштину, посредством приредби потпомаже јачање заједнице и осећај припадништва. Услед тога веома важан задатак припада и библиотекарима, будући да библиотекарство представља позив и могућност за упознавање чланова наше заједнице са књигом, са у књигама скривеним тајнама, за омиљавање књиге и читања, односно за традиционирање спознаја које нас уздижу и чине поносним.

Континуирано даље стручно усавршавање библиотекара

Наша библиотека је и у 2019. години континуирано и доследно настојала да њени упосленици упознају и прихвате важност концепције квалитативног менаџмента, то јест оне методе и технике посредством којих су у могућности да анализирају и вреднују своју делатност. Одржавање ових спознаја на неопходном нивоу и њихово развиће представљају стални задатак, будући да постоји потреба за квалитетном услугом, те стручно оспособљеним и посвећеним библиотекарима.

Библиотекари сенћанске Градске библиотеке су учествовали на следећим стручним усавршавањима:

Назив едукативног програма	Време и место одржавања	Организатор	Предавачи
<i>Деца у библиотеци III</i>	26. III 2019. Сента	Завод за мађарску културу Војводине	Клара Будавари

<i>Кодирајући библиотекарџи - библиотеке и библиотекарџи као посредници културног наслеђа</i>	11. IV 2019. Сента	Завод за мађарску културу Војводине	Дора Хичик Зита Прокец Емеше Нађ Чила Важоњи
<i>Информатика у библиотекарству - акредитовано даље стручно усавршавање</i>	15. XI 2019. Сента	Завод за мађарску културу Војводине	Дора Хичик Зита Прокец
<i>Дигитализација и демократизација у библиотеци</i>	27. XI 2019. Кикинда	Народна библиотека „Јован Поповић”	Наташа Дакић Јелена Андоновски

Важно је напоменути да негујемо веома добре контакте са библиотекама из Војводине и Мађарске. Нарочито је захваљујући сарадњи са Библиотечно-информационим центром „Карољ Чемеги” из Чонграда и Библиотекарском групом „Спона” успешно оформљена мрежа која потпомаже наш рад и снажи нас у осећају да нисмо сами и да имамо на кога да се ослонимо.

Обогаћивање фонда и друга развића

У протеклој години смо успешно аплицирали на више конкурса. На конкурс Покрајинског секретаријата за културу и јавно информисање наша је установа добила 21.200 динара, од којих су купљене 24 дечје књиге. Посредством откупа Министарства за културу и информисање Републике Србије добијено је у 2019. на поклон укупно 579 књига (563 књиге на српском језику и 16 књига на мађарском језику) у укупној вредности од 455.329 динара. У протеклој смо години из *Мараијевог програма бр. IX* добили 128 примерака нових књига на мађарском језику у вредности од 104.630 динара.

Захваљујући успешним конкурсним апликацијама, као и поклонима читалаца, односно организација, фонд наше библиотеке (укључујући и библиотечке испоставе) обогачен је са 363 књиге на мађарском језику, те са 944 књиге на српском језику (од тога је 159 књига поклоњено установи, док 785 књига представља резултат откупа Министарства за културу и образовање Републике Србије).

Информатички развој

Уз помоћ наше стручне библиотеке и надаље ћемо потпомагати научна истраживања, учење, те јавну доступност научних података. Прикључили смо се

Националном програму електронске доставе информација (ЕИС), који потпомаже отворени приступ мађарским базама података.

У нашим плановима фигурира иновирање Интегралног библиотечког програма „Сирена” или његова замена културне и научне области покривајућим софтвером и хардвером „Qulto[®]”, који путем програмског пакета „Qulto Libraries” библиотекама нуди интегрисана решења за комплетну подршку радних процеса библиотечке делатности. Мимо традиционалних, основних библиотечких функција, он обезбеђује и могућност за обављање таквих задатака као што су дигитална достава садржаја, архивирање, веб-публиковање, или пак изградња и операционализација портала комплексних јавних збирки. Овим развићем Мађарског националног савета желели бисмо да у потпуности обновимо наш информатички систем, подрзумевајући при том и увођење бар-кода.

Читаоцима на располагању стоје два лаптоп рачунара, на којима ученици могу да израђују своје школске задатке.

Нови чланови у 2019. години

Поред редовних читалаца библиотеке број њених корисника је током године увећан за 108 нових лица, односно за 64 деце (до 14 година старости), 8 средњошколаца, 3 студента, 11 запослених, као и за 22 пензионера.

Библиотечке приредбе

Градска библиотека је имајући у виду стратешке задатке за 2019. годину реализовала следеће програме и приредбе:

Организовање групних и породичних посета библиотеци

Библиотечка занимања за забавиштарце и ученике нижих разреда основних школа (*Be-te-kincs, Éljen a szabadság!, Elek apó cimborái, Ketten-egy*); приповедачка поподнева уз учешће писаца, песника, познатих јавних личности, родитеља и прародитеља (*Legkedvesebb mesém*); интерактивни програм за децу („*Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt...*”); библиотечки час поводом *Месеца књиге* (*Vár a könyvtár*); Луткарски и дечји фестивал „Napsugár” (*Anyarajz*) - песничко-музички програм за децу Данијела Вароа и Ђерђа Молнара; игричави дечји концерт будимпештанског ансамбла „Kolompos” (*Tavaszköszöntő mulatság*); концерт приповедачког оркестра „Eszter-lánc” (*Mulassunk!*).

Такмичења посвећена нези матерњег језика и популаризацији читалаштва

Средњошколско правописно такмичење на мађарском језику „Јожеф Имплон”; Општинско рецитаторско такмичење на српском и мађарском језику; Меморијални дани Стевана Сремца.

Сустрети писаца и читалаца

У извештајном периоду заинтересовани су били у прилици да се упознају са књигом филозофа Алпара Лошонца (*A hatalom[nélküliség] horizontja*); књигом писца Золтана Бенеа (*Áramszünet*); са од стране сенђанског Историјског архива и Опустасерског национално-историјског меморијалног парка заједнички издатом књигом студија (*Аграрна и занатска историја Јужног Алфелда на прекретници XIX и XX века*); најновијом књигом Марка Чудића (*Áthangolódások*); са књигом Илоне Фишер (*Ártatlanok igazsága*); са књигом Петера Шинковича (*Verkli*); са књигом издавача „L’Harmattan” (*A vajdasági magyarok politikai eszmetörténete és önszerveződése (1989–1999)*); са тематским примерком часописа „Art Limes” (*Képzőművészek a Vajdaságban*); са литерарним делатништвом Тамаша Киш Целера, Едите Ковач Шмит, Тимее Л. Могер и Иштвана Беседеша (*Bevándorló a boldogok közt*); са књигом Ференца Мака (*Veremidő*); са књигом Елеоноре Шепши (*Írásaim tükrében*); са књигом Лидије Фебина (*A Seuso-mozaik*); са литерарним првенцем Тамаша Варге (*A leves*); са приповедним романом Беле Сегеди-Сабоа (*Hangyabefőtt*); са књигом Ласла Домонкоша (*Magyarok a Délvidéken*); са књигом Акоша Кормањоша (*Paraván*), те са делатништвом Леслија Л. Лоренса.

Филмски клуб

Избор из актуелних кратких филмова Филмске радионице Гимназије и Колегијума за талентоване ученике „Бољаи”. (*Bolyai Filmműhely*).

Дан војвођанског мађарског филма (*A brigád-A vajdasági Petőfi-brigád története, Tudod milyen?, A megtartó atya, Szakítás, Tiszavirág*).

Радионичка занимања за децу

Са месечном редовитошћу била су приређена и радионичка занимања за децу, првенствено у библиотечким испоставама на Горњем Брегу и у Торњошу (цртање пером по текстилу, израда украса од коже, друштвене игре за стицање самоспознаје, игре вештине, низање бисерне ниске, главоломке за Валентиново, израда цвећа, бојење јаја, пролећне песме и скаске, печење уштипака, израда лутке од љуштике, Никољданска игротека, печење Лучинданске погаче, украшавање медањака, божићни квиз).

Разнородна тематска занимања, предавања и програми за циљне групе

Фолклоризам етноприповедаштва (*Стучни дан поводом јубилеја 25-годишњице Етноприповедачког такмичења „Kálmány Lajos”*); предавања Јаноша Рајзингера (*Világszem. A magyar költészet nagy témái*); предавања велечасног Јожефа Нађа (*Vannak-e angyalok és ördögök?, A Bibliai próféták jövőmondó jósok?, A babiloni fogság és utána az újjáépítés, A világhódító Nagy Sándor és utódainak hatása az izraelitákra, Mit üzen nekünk az emmauszi esemény?, A Szentháromság ismeretének*

kibontakozása a Bibliában, Mit mond a feltámadott jelenése a Tibériás tavánál?, Saul – Szent Pál, Egyiptomi József, Dávid: szent vagy bűnös?); предавања Кароља Сабо Тенкија (Шри Ланка); филмска предавања Лидије Гере (Dél-afrikai Köztársaság – Fokváros, Dél-afrikai Köztársaság: A Jóreménység foka és a Kruger nemzeti park, Szucsou, Zhongduan és a tibeti szellem, Arches Nemzeti Park, Chinley Canyon, Johannesburg és Szváziföld, Chobe Nemzeti Park, Viktória-vízesés, Dél-Afrikai Köztársaság: a Panoráma út és a Chobe-folyó, India – Bikánár, Dzsaiszalmer, az arany város, Thár-sivatag és Ranakpur, Dzsódhpur); Празник Мартовских ида („...én is egy sugár vagyok!”, In memoriam gróf Batthyány Lajos); предавање Ержебет Тајти (Jelenkori hagyományörzés és a polgárosult jász viselet); предавање Оршоље Гажо (Hátizsákkal Dél-Amerikában); предавање Миклоша Вестергама (A Szent Korona Rend); предавање Атиле Сеча (Színes képeslapok Kínából); предавање др Габора Бенеа (Trianon stációk); предавање др Каталин Каич (A Nap birodalma); предавање „Életmód Egy Órában” (Holisztikus táplálkozástudomány); предавање Шандора Роже Сенђанског (Okoskonyha vagy okos háziasszony); предавање др Шандора Роже (Nem fognak megöregedni); предавање Габора Мучија (A komposztálás jelentősége, Tüzeljünk okosan!, Kegyedi rendszer); предавање Беле Ђулаија (Betlehemi utazás).

Истакнуте приредбе од војвођанског и регионалног значаја

Све три наше манифестације - програм XXIV Сенђанског фестивала певане песме, реализацију XXI Фестивала „Празник наших традиција”, те организацију финалног надметања XXV Етноприповедачког такмичења „Лајош Калмањ” - подржали су или организационо потпомогли Мађарски национални савет и Локална самоуправа града Сенте.

Легати, рукописи, завичајна делатност

У сенђанској Градској библиотеци се континуирано и плански врши прикупљање, обрада, похрањивање, чување и презентовање, те уврштавање у базу података завичајних публикација, легата и рукописа на мађарском језику.

Развијање мрежних услуга

Нашој завичајној страници потребно је унапређење, а о програмима наше установе редовно смо обавештавали заинтересоване путем билтена, односно посредством Фејсбук-странице библиотеке.

У Сенти, 15. јануара 2020.

Саставила:

Руководилац библиотечног одељења

АНА БАРАТ ХАЈНАЛ

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СЕНЋАНСКОГ ДОМА КУЛТУРЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

У Програму рада Дома културе, који делује као једна од фундаменталних установа сенћанског Културно-образовног центра „Турзо Лајош”, за примарне циљеве су одређени развијање заједничких културних и забавних потенцијала, афирмација стваралачке активности и дисеминација културних достигнућа.

Дом културе има значајну улогу у области презентације професионалних уметничких остварења јавности (приређивање професионалних позоришних представа, изложби и концерата).

Тесна сарадња је остварена са установом која делује у истој згради, са Сенћанским мађарским камерним позориштем, које такође представља установу од посебног значаја и најмлађе професионално позориште у Војводини (регистровано почев од 2008.), а настављена је сарадња и са удружењем грађана које се на аматерски начин бави позориштем, Камерном сценом „Мирослав Антић”, која своје пробе и представе са недељном/месечном редовитошћу одржава у Дому културе. Наравно, током године се у заједници са другим удружењима грађана, друштвима, фондацијама и образовним установама у више наврата организују и приређују различите манифестације, изложбе и програми.

На основу Одлуке Мађарског националног савета (одредба 28/2010) сенћански Културно-образовни центар „Турзо Лајош” проглашен је за установу културе од посебног значаја, а у 2013. години дошло је и до делимичног преношења оснивачких права.

Устројство, деловање, коришћење и опремљеност сенћанског Дома културе умногоме се разликују од деловања других домова културе у околини. У овом случају је у потпуности реализована гранска интеграција: простор је погодан за сукцесивну и паралелну презентацију разнородних садржаја. Дом културе обезбеђује локалитет за различите трибине, научне и књижевне приредбе, културне манифестације, забавишне и школске програме, за организовање свечаности и одржавање концерата. У овој згради своје пробе и приредбе држе и забавиштарци, ученици основних и средњих школа, пензионери, удружења грађана, културно-уметничка друштва и плесне групе.

Дом културе је суорганизатор или домаћин следећим манифестацијама од истакнутог значаја: Сенћански фестивал певане песме, Табор војвођанских мађарских аматерских и школских глумаца (МАДТ), те „Празник наших традиција”.

Најреномиранија, најмасовнија те уједно манифестација која је проширена на целу Војводину, а чијег јединог организатора и реализатора представља Дом културе, јесте Филмско и позоришно надметање средњошколаца, које се приређује на годишњем нивоу.

У 2019. години смо по други пут за најмлађе организовали *Луткарски и деčји фестивал „Сунчев зрак”*. У оквиру програмског серијала забавиштарци и ученици нижих разреда основних школа били су у прилици да виде представе за децу.

Поред набројаних представа и програма, радници Дома културе учествују и у реализацији других културних програма у граду, нпр. у организовању и реализовању школских приредби, тркачких надметања, програма на отвореном простору, црквених и спортских манифестација, програма удружења грађана и обезбеђењу озвучења за њих. Број запослених у Дому културе: 4 лица у пуном радном односу.

Приредбе одржане у Дому културе

Представе за децу

Представа Дечјег позоришта из Суботице: **„JANCSI ÉS JULISKA”** (2 изведбе); Представе *Луткарског и деčјег фестивала „Сунчев зрак”*: представа **„A BÉKA KIRÁLY”** у извођењу сенћанске деčје луткарске групе **„Dárika”**; представа Дечјег позоришта из Суботице **„ANYARAJZ”**; представа Дечјег позоришта из Суботице **„TIRITARKA HARAGTÁR”**; гостујућа представа Новосадског позоришта **„TOM SAWYER KALANDJAI”**.

Гостовања професионалних позоришта

Дом културе изузетно важним задатком сматра пружање квалитетног театарског ужитка сенћанској публици, а посредством позивања представа професионалних позоришних ансамбала.

Гостујућа представа Новосадског позоришта - **Хадар Галрон: „MIKVE”** (Режија: **Катја Пеган, к. г.**); Гостујућа представа Мађарског ансамбла суботичког Народног позоришта - **Ерне Сеп: „LILA ÁKÁS”** (Режија: **Аба Шебешћен к. г.**); наше Војвођанско путујуће позориште током лета није заобишло ни Сенту, те је током лета њу походила Летња позорница Позоришне академије - Позориште на салашу, приказавши представу **Роберта Ленарда „Y-ELÁGAZÁS”** (Режија: **Золтан Пушкаш**); луткарска представа **„IT DEPENDS”** у изведби **Хелге Лазар**.

Професионалне представе на српском језику: Студио глуме – Театар 011 – Београд **Небојша Ромчевић: „СЕКУНД И 35 СТОТИНКИ”** (Режија: **Наташа Радоњић**).

Гостовања аматерских позоришта

Дом културе обезбеђује простор и за гостовања аматерских позоришта и уметничких друштава. Наша установа је угостила: Драмски студио „Луча” из Крушчића са представом **„НАСЛЕЂЕ”** по тексту Стевана Копривице (Режија: **Дејан Цицмиловић**). У организацији сенћанске Камерне сцене „Мирослав Антић” приређен је и фестивал под називом **„Позоришни дани Јована Ђорђевића”**, за

који је локалитет обезбедио Дом културе. У оквиру смотре аматерског позоришног стваралаштва на српском језику своје је представе у нашем граду приказало пет аматерских позоришних дружина. У програму фестивала фигурирале су следеће представе: представа Културног друштва „Лошки одер” из Шкофје Локе (Словенија) **„СТРАСТИ, ЛАЖИ И МАЧЕК В ЖАКЉУ”** (Режија: **Милан Голоб**); представа Позоришта „Раша Плаовић” из Уба **„ХАМЛЕТ У СЕЛУ МРДУША ДОЊА”** (Режија: **Душко Ашковић**); представа Позоришта „Стеван Сремац” из Црвенке **„СЛУЧАЈНА СМРТ ЈЕДНОГ АНАРХИСТЕ”** (Режија: **Игор Павловић**); представа Рачанског позоришта културног центра „Радоје Домановић” из Раче **„СЛУЧАЈ”** (Режија: **Дејан Цицмиловић**); представа Студија глуме – Театар 011 **„ПРЉАВИ ПЛЕС”** (Режија: **Наташа Радоњић**).

Аматерске представе на мађарском језику:

Представа **„OSZTRIGÁS MICI”** у извођењу Геделешке позоришне дружине **„Garabonciás”**; Гостујућа представа будимпештанског Друштва „К. В.” и **„Bohóscok a Láthatáron”** **„KEDVES ÉN!”** у организацији Завода за мађарску културу Војводине.

Камерна сцена „Мирослав Антић” своје премијере и представе одржава у Дому културе. У 2019. години она је у нашој установи приказала следеће представе: **Тоде Николетић: „СЕДАМ СНЕЖАНА И ПАТУЉАК”** - дечија комедија (Режија: **Маја Радоњић, Бранко Вучетић и Наташа Фараго**); **Наташа Илић: „РУЖНО ПАЧЕ”** (Режија: **Оливера Ћетковић**); **Мира Станишев: „АНА У ЗЕМЉИ КИШОБРАНА”** (Режија: **Маја Радоњић**).

Приредбе образовних установа

Културно – образовни центар „Турзо Лајош” сматра веома важном тесну сарадњу са образовним установама на подручју општине Сента. Дом културе обезбедио је простор за следеће манифестације: **СВЕТОСАВСКУ АКАДЕМИЈУ** сенћанских основних школа школског центра „Стеван Сремац”; смотру **СУСРЕТ ХОРОВА** сенћанске основне школе „Стеван Сремац; Луткарску представу забавиштараца; опроштајну свечаност ученика осмих разреда сенћанске **„СПОМЕН” ШКОЛЕ**; традиционални завршни полугодишњи и годишњи концерт сенћанске музичке школе **„СТЕВАН МОКРАЊАЦ”**; матурантску свечаност Гимназије за талентоване ученике **„БОЉАИ”**; **СВЕЧАНИ ПРИЈЕМ ПРВАКА** у Савез деце Србије; **СУСРЕТ ПОВРЕЂЕНЕ ДЕЦЕ**; **ДАН ПЕДАГОГА**; божићни програм сенћанске Економско-трговинске средње школе.

Концерти и музички програми

Програм за децу и одрасле **ОРКЕСТРА „ЈУХАС”; МАРКО ЖИГМАНОВИЋ И БЕНД** (у организацији Српског културног центра „Стеван Сремац”); поводом ишчекивања Божића, те у знаку Године заграничне мађарске деце приређена

породична манифестација **„HÚSVÉTI HÍRADÁS”** уз учешће подкарпатске **породице** Ковач; дејчи такмичарско-музичке програм XXIV Сенђанског фестивала певане песме **ДАНИЈЕЛА ВАРОА И ЂЕРЂА МОЛНАРА** (2 представе); такмичарски програм XXIV Сенђанског фестивала певане песме под називом **„ÉS TÁPLÁLNI”**; гала-програм XXIV Сенђанског фестивала певане песме - гостовање ансамбла „Kaláka” са програмом **„KALÁKA 50”** : гости ансамбла били су Ђерђ Ференци и ансамбл „Első Pesti Rackák”; **ПЛЕСНИ И ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНИ НАСТУП УМЕТНИКА ИЗ РУСИЈЕ И СРБИЈЕ** (у организацији Српског културног центра „Стеван Сремац”); атрактивни гала-програм **„NYÁRNYITÓ TÁNCBEMUTATÓ” „M Dance” Studija**; Фолклорно вече Српског културног центра „Стеван Сремац”; Меморијални дан Ференца II Ракоција под називом **„HŐS RÁKÓCZI NÉPE, KURUCOK, ELŐRE!”** (у програму су наступили Мешовити хор мађарског културно-уметничког друштва **„Délibáb”**, вокална фолклорна група **„Kék pántlika”**, Женски хор **„Pöndöly”**, Женски хор **„Bazsarózsa”** и тамбурашки оркестар **„Jóbarátok”** Културно-уметничког друштва **„Móra István”**, Женски хор и Тамбурашки оркестар торњошког Културно-уметничког друштва **„Ady Endre”**, Женски хор и Цитерашки оркестар **„Búzavirág”** из Богараша, Мушки хор **„Botra”** Мађарског културног центра **„Petőfi Sándor”** из Бечеја, Мушки хор **„Rákóczi”** Мађарског културно-уметничког друштва **„P. Rákóczi Ferenc”** из Чоке, Омладинска плесна група **„Tarka lepkék”** Мађарског етнотрадиционалистичког и рукотвориоачког удружења **„Piros Tulipán”**, вокална интерпретаторна народних песама **Вероника Селеш**, етноприповедач **Марк Радоцки**, Девојачки збор **„Füzike”** Мађарског културно-уметничког удружења **„Móra Ferenc”** из Чоке, и Фолклорно-плесна група **„Ispiláng”** Културно-образовног центра **„Турзо Лајош”**. Организатор манифестације била је Сенђанска омладинска организација Ракоцијевог савеза; **ФОЛКЛОРНО ВЕЧЕ** у оквиру којег су наступили Женски хор **„Kék pántlika”**, Мешовити хор **„Búzavirág”**, Женски хор **„Pöndöly”**, Тамбурашки оркестар торњошког Културно-уметничког друштва **„Ady Endre”**, Мешовити хор Мађарског културно-уметничког друштва **„Délibáb”** и Певачки ансамбл **„Intermelody”** из Јагодњака; концерт **СИЛАРДА МЕЗЕИЈА** (у 2 наврата); **ФОЛКЛОРНО ВЕЧЕ**; **„EMBER AZ EMBERTELENSÉGBEN”** – програм плесног ансамбла **„Bekecs”** из Њарадсереде; концерт **„SZÓL A TÁROGATÓ DÉLVIDÉKEN IS”** у оквиру којег су наступили: **Ласло Барат, Иштван Боршош, Бела Фаркаш, Иштван Шомоди и Атила Варга**. Гости вечери били су чланови ансамбла **„Gregus Tárogató Kvartett”** из Кечкемета (**Шандор Сабо, Естер Тот, Ласло Андраши, Габор Чуваш**); адвентски добротворни концерт под називом **„IDEJE VAN A SZERETNEK”** у организацији сенђанске подружнице **Црвеног крста** и вокалног ансамбла **„Retrosong”**; представа Путујућег позоришта **„Szent Mihály Szekere”**; Божићни концерт под називом **„SZÁLLJ KÖZÉNK SZÉP TITOK, GYERMEKARCÚ ISTEN”**; Божићни

концерт **СЕНЋАНСКОГ ДУВАЧКОГ ОРКЕСТРА** (у 2 наврата).

Научне и књижевне манифестације

Од стране Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду, сенћанске Стручне пољопривредне службе и сенћанског Удружења пољопривредника заједнички приређени циклус научно-популарних предавања под називом „**JÓ NAPOT, GAZDURAM**”; Стручни дан поводом 25-годишњице Етноприповедачког надметања „**Kálmány Lajos**” под називом „**A MESEMONDÁS FOLKLORIZMUSA - A MESE A SZEGÉNY EMBER EGYETEME**”; предавање интернационалног предавача и породичног терапеута др **Габора Михалеца** под називом „**GYŰRŰ-KÚRA® - NAP PÁROKNAK, AKIK A LEGTÖBBET AKARJÁK KIHOZNI A KAPCSOLATUKBÓL**”; поводом Дана мађарског песништва уприличено поетско путовање кроз XX век под називом „**NYELV ÉS VARÁZS**”; научно-популарно предавање „**ALZHEIMER CAFÉ**” Фондације „**Soproni Idősek Európai Háza**”; Историјска трибина „**ОЧУВАЊЕ ИСТОРИЈСКОГ СЕЋАЊА НА БЕЛУ РУСКУ ЕМИГРАЦИЈУ**” (у организацији Српског културног центра „Стеван Сремац”); предавање др **Анамарије Кадар** „**AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSE, AZ ÖNBECSÜLÉS ÉS KÜZDŐKÉPESSÉG MEGALAPOZÁS**”; предавање **Габора Раконцаија** под називом „**AZ ÓCEÁN ÁTEVEZÉSÉTŐL A DÉLI-SARKIG**”; поводом меморијалне Ракоцијевог године, те у знак пијетета спрам ослободилачке борбе и револуције из 1956. од стране Сенћанске омладинске организације Ракоцијевог савеза уприличена пројекција документарног филмског серијала „**SZOMSZÉDAINK, A MAGYAROK – KÁRPÁTALJA**”, те потоњи разговор са ауторима; свечана промоција књиге **Акоша Кормањоша** „**PARAVÁN**”; предавање „**ÚT ZENTA ÉS BORA BORA KÖZÖTT - EGÉSZSÉG, SZÉPSÉG, JÓLÉT! NEW AGE LEHETŐSÉGEK!**”

Манифестације од истакнутог војвођанског и регионалног значаја

Све три наше манифестације - реализацију XXI Фестивала „Празник наших традиција” под називом „**MEG KELL A BÚZÁNAK ÉRNI...**” „*Három aranyos eper, Kázmérbú lesz jó ember...*”, организацију **ПОЗОРИШНОГ И ФИЛМСКОГ НАДМЕТАЊА СРЕДЊОШКОЛАЦА**, те програм **XXIV СЕНЋАНСКОГ ФЕСТИВАЛА ПЕВАНЕ ПЕСМЕ** - подржао је или потпомогао Мађарски национални савет. Културно-образовни центар „Турзо Лајош” је у својству суорганизатора узео учешћа и у реализацији Војвођанског таборишта мађарских аматерских и школских глумаца.

Остале културне манифестације

Традиционална централна свечаност уприличена поводом Дана мађарске културе (**A MAGYAR KULTÚRA ÜNNEPE**); **СВЕТОСАВСКА АКАДЕМИЈА**; свечани програм у знаку Мартовских ида „**...ÉN IS EGY SUGÁR VAGYOK!**”;

Комеморативна свечаност поводом годишњице ослободилачке борбе и револуције из 1848/49; програм поводом Дана мајки Удружења лица са посебним потребама и њихових помагача „Рука у руци” под називом „**ÚGY SZERETNÉM MEGHÁLÁLNI...**”; **ВОЈВОЂАНСКО ФИНАЛЕ XXV** Етноприповедачког надметања - проглашење победника и додела награда; сећање на 1956. под називом „**MEGKOROTT HARANGSZÓ (1456–1956)**” - у програму је учествовао **ансамбл „Misztrál”**; „**СУНЧАНА ЈЕСЕН ЖИВОТА**” – програм посвећен најстаријим суграђанима у организацији сенђанске подружнице Црвеног крста; „**СРЕМЧЕВИ ДАНИ**” – свечана академија посвећена Стевану Сремцу; добротворни програм **Удружења лица са посебним потребама и њихових помагача „Рука у руци”** под називом „**VELÜNK KERÉK A VILÁG**” са игроказом „*A csúf hernyócska*”; новогодишњи програм сенђанске компаније „**ЈТТ**” за најмлађе; новогодишњи програм сенђанске компаније „**TISZA AUTOMOTIVE**” намењен деци.

Рекапитулација истакнутих збивања у Дому Културе:

ПРОГРАМ	КОМАД/ГОДИНА	БРОЈ ГЛЕДАЛАЦА	ПРОСЕК
ПРЕДСТАВЕ ЗА ДЕЦУ			
- на мађарском језику	5	545	109
- на српском језику			
ПРОФЕСИОНАЛНЕ ПОЗОРИШНЕ ПРЕДСТАВЕ			
- на мађарском језику	6	429	143
- на српском језику	1	102	102
АМАТЕРСКЕ ПРЕДСТАВЕ			
- на мађарском језику	3	301	100
- на српском језику	6	849	141
ОСТАЛЕ ПОЗОРИШНЕ ПРИРЕДБЕ	8	1294	162

ПРИРЕДБЕ ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА	12	2182	182
МУЗИЧКИ ПРОГРАМИ	18	2945	164
НАУЧНЕ И КЊИЖЕВНЕ ТРИБИНЕ	10	1141	114
СРЕДЊОШКОЛСКО ПОЗОРИШНО И ФИЛМСКО НАДМЕТАЊЕ	4 + 1 представа 12 филмова	1350	79
ФИЛМСКЕ ПРОЈЕКЦИЈЕ	2	331	165
ПРЕДСТАВЕ КАМЕРНЕ СЦЕНЕ „МИРОСЛАВ АНТИЋ”	3	611	204
СРПСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР „СТЕВАН СРЕМАЦ”	7	1271	181
ПОЗОРИШТЕ НА САЛАШУ	1		
УКУПНО	98	13351	136

Саставила:

Руководитељка Дома културе

ГАБРИЈЕЛА В. БОРОШ

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

СЕНЋАНСКОГ ГРАДСКОГ МУЗЕЈА ЗА 2019. ГОДИНУ

И у протеклој смо години првенствено могли да рачунамо на потпору локалне самоуправе, односно Мађарског националног савета. Поред тога, успешно смо аплицирали на конкурс Фондације „Габор Бетлен” (куповина слика, саветовање).

Захваљујући томе успели смо да реализујемо претежни део наших планираних програма, но оне већ одраније планиране инвестиције, међутим, редовито су изостале (једна наша изложбена сала следствено томе полако постаје неподесна, стање у депоима уметнина постаје неодрживо, а то већ годинама говоримо), а поправка раније оштећеног крова повлачи се већ годину дана. Застрашује то што се протоком времена трошкови оправке само увећавају. Ни у галерији није извршена замена светлећих тела која обезбеђују ноћну расвету. Првенствено, дакле, можемо бити задовољни културном делатношћу музеја, а делимично пак струковном, но предуслови за похрањивање предмета сада су већ истински испод сваке критике и то не само због стања просторија, већ и услед просторне скупчености.

СТАЛНА ИЗЛОЖБА

Сталне изложбене поставке, баш као и у галерији музеја приређене периодичне, тематске изложбе, биле су и током ове године континуирано опсервабилне у складу са раније утврђеним радним временом, но у случају потребе (првенствено у случају приспећа туристичких група из земље или иностранства) музеј је стајао на располагању и мимо његовог радног времена, те је по могућству у претежном броју случајева обезбедио и изложбеног водича. Премда не водимо засебну евиденцију, на основу искустава, односно повратних информација можемо констатовати да је интересовање спрам сталне изложбене поставке избалансирано (то се најпре може оценити на основу броја групних посета, пошто се ту не могу опазити озбиљније осцилације, а уколико оне и постоје оне су најчешће растућег карактера - видети Табелу бр. 1). У недостатку мултимедијалних елемената истакнуту улогу и надаље има изложбена опходња, а тај задатак првенствено обављају музеолози, док у организовању истих (а оканоно и у њиховој реализацији) партиципира и музеални педагог. Поред тога, оканоно држимо и популаризациона предавања која су скопчана са сталним изложбеним поставкама.

ПЕРИОДИЧНА ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ

Иако повазда настојимо да створимо баланс између с наше стране припремљених и доведених (примљених) изложби, те надаље да по могућству понеку изложбу представимо и другде, креирање тематског баланса представља један од наших циљева, пошто се и прошле и ове године показало да саобразно постојању једног јединог озбиљнијег изложбеног простора (надамо се само привремено) у галерији изнова доминира ликовна уметност. Ту се, међутим, може рећи да је музеј успео да представи две истински реномиране изложбе, а обе се могу повезати са Уметничком колонијом (креативна таборишта из 2018. и 2019.), помало чак одајући почаст сећању на Јожефа Бенеша, но било је интересно видети како је на самосталној изложби Ашоа Бале дошло до прилагођавања ликовне и примењене уметности излагача (видети Табеле бр. 4 и 5).

У недостатку подесне изложбене сале код нас је на приказивање приспела и изложба дела матураната уметничког смера Гимназије за талентоване ученике „Бољаи”, а након ње пак и изложба њених професора. Прва се може назвати интересантном првенствено због тога што је - чини се - многогодишњи рад дозрео, а поред тога је дошло и до одрастања једне до две талентоване генерације, добрана

неколицина њих је наставила овде започете студије на новосадској Академији уметности, или на одсеку за сликарство Универзитета у Печују. Дошло је већ и до тога да су наставник и бивши ученик истовремено узели учешћа у креативном раду Сенћанске уметничке колоније.

Пошто је током лета таваница галерије прокиснула услед поплављеног купатила једног стана, а квар пак није на време био поправљен, за дан града планирана завичајно-историјска изложба - која је требала да прикаже Сенту између два светска рата - морала је да на основу заједничке одлуке буде одложена. Благовремено припремљени изложбени материјал биће иначе приказан за Дан града 2020. године.

Нашу изложбену активност је, као и увек, и овога пута крунисала наша традиционална божићна изложба. Претежни део ових изложби представио је етнографске теме (и јубиларна двадесета имала је овакав карактер), а и унутар ње смо посебну пажњу посветили минулој, а делимично пак и данас живућој религиозној пракси. Овога пута смо представили не „чисту” етнографију, већ више са културолошког аспекта опсервирано разнолико сенћанско народно-градитељско наслеђе - сунчане забате (Т. 5).

На основу претходног може се, дакле, рећи да смо наше изложбене циљеве у сваком погледу (изузев изостале изложбе) успешно реализовали. Наше гесло је све више „мање, али више”, односно приређивање мањег броја музејских изложби посредством дуготрајнијег, темељитијег рада, са већим материјалним опредељењем, које на адекватном нивоу предочавају недостајуће садржаје, но ни у ком случају на штету других делатности музеја.

ОСТАЛИ КУЛТУРНИ ПРОГРАМИ И ДЕЛАТНОСТИ У ОБЛАСТИ ЈАВНЕ КУЛТУРЕ

Сарадња се и овога пута није манифестовала само путем изложбених активности већ и посредством приређивања других културних програма, а најчешће у заједници са следећим установама или удружењима грађана:

- Са Заводом за мађарску културу Војводине (дигитализација, изложбена делатност, жирирање).
- Туристичком организацијом (Ноћ музеја, сарадња приликом пријема туристичких група).
- Са Етнографским удружењем „Киш Лајош”.
- Са Рукотворилачким удружењем „Розета” (чија је председница музеолог-истраживач) приликом тзв. „великих манифестација”, односно приликом реализације програма за децу.
- Са удружењем „Пријатељи деце” (Ноћ музеја).

- Са сенћанским Удружењем есперантиста (у вези са неговањем успомене на Тибора Секелја).
- Са удружењем „zEtna” (Ноћ музеја, књижевне вечери).
- Са Српским културним центром „Стеван Сремац” (Ноћ музеја, заједничке манифестације: концерт, научно-популарно предавање).

Треба нагласити да такође имамо добре везе са Историјским архивом, што се исказује кроз окано издавање заједничких публикација и приређивање изложби, но вазда приликом потпомагања архивских истраживања музеолога, а покатак пак и приликом пружања услуга оним истраживачима који своја истраживања врше у обе установе, пошто континуирано стојимо на располагању истраживачима.

И надале пружамо помоћ ученицима основних и средњих школа, као и студентима приликом писања домаћих и стручних задатака и матурских радова. У случају добијања позива узели смо учешћа (првенствено музеолог-етнограф, те надале музеолог-педагог) и у жирирању на разнородним, са музеологијом, етнографијом и завичајном историјом скопчаним надметањима („TUDOK”, „KМV”, „Gazdag Ág”, „Hagyományaink Ünnepe”). Исто смо тако примали и новинаре и сниматељске екипе телевизија, стављајући им се на располагање како у погледу давања изјава, тако и у погледу давања инструкција неопходних за припрему емисија.

Важно је нагласити да смо и ове године приредили *Ноћ музеја*, но упркос нашој намери све до сада нисмо успели да даље проширимо круг наших партнера. Допринос ове манифестације првенствено је у томе што је она у музеј привукла и такве особе које никада раније нису биле у музеју, односно довела до породичних посета у све већем броју.

У недостатку сале за предавања, односно радионице, ми користимо галерију како за реализацију децјих занимања тако и као салу за предавања, но упркос томе настојали смо да пружимо диверзификовану програмску понуду. Услед ограничења приредили смо у музеју мањи број игротека, те смо радије радили на приређивању феријалних програма и занимања у оквиру Децје недеље, пошто је у том периоду лакше анимирати и у музеј привући већи број деце, но у појединим случајевима смо - уколико смо имали где - ове активности изместили на друге локалитете. Одржали смо мањи број научно-популарних предавања, али смо зато као локалитет за реализацију радо примали од стране других организоване, но нашем профилу коресподентне програме.

Изразито децидни „ангажман” представља неговање успомене на локално Јеврејство (предавање о Холокаусту 27. јануара поводом међународног Дана Холокауста, односно делатна партиципација на комеморацији 26. априла поводом депортације сенћанског Јеврејства на Јеврејском гробљу).

На Фејсбуку се и надаље могу наћи четири наше странице: Градски музеј, Јеврејство Бачке, сенћанска Уметничка колонија и збирка Тибора Секеља, које настојимо да континуирано освежавамо новим садржајима, а првенствено страницу Музеја (ангажовањем историчара - музеолога и историчара уметности - музеолога). Може се рећи да су ове странице сразмерно популарне код свих узраста (до сада страница музеја има већ више од 1500 следбеника у свим узрастима, а број истих се континуирано повећава), што потпомаже не само популаризацију већ (то сада већ храбро можемо да кажемо) и организовање заједнице.

РАДИОНИЧКИ РАД

У погледу обогаћења фонда ми смо „наследили” у протеклим годинама нагомилане проблеме: и надаље смо резервисани не само због лошег стања депоа, већ и услед непостојања сталног финансијског оквира за континуирану куповину, који не би морао да буде велики, но који би дао сигурно полазиште за планско прикупљање. Осећа се да под оваквим условима све више губимо трку са приватним колекционарима. Различити конкурси, додуше, омогућују куповину комплетних збирки, но не и појединачних примерака, а најчешће долази управо до нуђења истих. Због тога је особити успех то што смо захваљујући потпори Фондације „Габор Бетлен” овога пута могли да из нама додељеног финансијског оквира купимо три слике. Утеху пружа такође и то што – упркос нашим невољама везаним за похрањивање – и надаље постоје и донационе понуде, но не треба ни рећи да се то не може сматрати систематичним, планским прикупљањем, што би пак представљао један од важних задатака (ако већ не и онај најважнији).

Исто тако услед горенаведених тешкоћа и надаље нисмо у могућности да у озбиљнијој мери обавимо адекватни конзерваторско-рестаураторски третман у депоу опстојећих предмета (односно нема смисла да се услед постојећег стања то чини), већ се третман обавља само у случају предмета који доспевају на тематске изложбе.

У последњим годинама приређујемо све више наших властитих изложби, првенствено зарад тога како бисмо могли да прикажемо и такве предмете који због извесних разлога „нису стали” у сталне изложбене поставке, а са друге стране пак због тога што уз предмете можемо да изложимо и повести које ове предмете чине живим. Све то, међутим, бива скопчано са неопходношћу да се за релативно кратко време обаве неопходна истраживања, како би ове изложбе биле стручног карактера, а уједно и атрактивне. Обављање задатака из области јавне културе у многим случајевима води до ненамерног запостављања других музеолошких задатака, те тако, на пример, израда дигиталног инвентара постаје све хитнија, тим пре што за њу постоје технички предуслови, а и очекивања министарства с правом постају све већа. Овде, међутим, искрсава недостатак стручног особља (то што се све сродне установе боре са тим не представља оправдање), будући да смо, примера ради, због општег смањења броја упосленика остали без библиотекара. Његов се рад тешко може компензирати, нарочито у струковном погледу, но неко (би) на неки начин треба/требао да обавља и то.

ДАЉА СТРУЧНА ЕДУКАЦИЈА; УЧЕШЋЕ НА КОНФЕРЕНЦИЈАМА

Важно нам је да како зарад информисаности (циркулација изложби, размена истих), тако и зарад колегијалне сарадње (договори, стручне консултације, размена искустава) што интензивније одржавамо контакте са другим музејима и галеријама, како у Србији тако и у Мађарској, пошто смо захваљујући овим везама били у могућности да у Сенту под повољним условима донесемо добре изложбене поставке.

За нас су нарочито важни облици музеолошке и рестаураторске едукације. Ми смо по могућству узели учешће на њима, а поред тога настојали смо да будемо присутни и на оним конференцијама за које смо проценили да би потпомогле наше даље стручно напредовање (етнограф, историчар, историчар уметности, конзерватор, археолог). У другом реду пак радо узимамо учешћа на конференцијама на које нас позивају и у својству предавача, пошто припреме за та предавања такође потпомажу продубљивање струковних спознаја.

Нажалост, услед све обимнијих рестрикција све ређе долази до одласка на ова путовања и до партиципирања у овим активностима, што дугорочно у сваком погледу може бити штетно како по радионички рад, тако и са аспекта изложбене делатности.

Радује нас што смо обезбедили пријем у Савез мађарских обласних музеја. Надамо се да ће мимо особености самог геста то дугорочно олакшати сарадњу са музејима из Мађарске.

У протеклој години ми нисмо само учествовали на другде приређеним конференцијама, већ смо једно саветовање приредили и ми, пошто смо успешно партиципирали на конкурс Фондације „Габр Бетлен” з.д.д.

Организовањем једнодневнoг етнографског саветовања желели смо да - за сада привремено - обновимо стару традицију. Саветовање је уз 26 учесника било приређено 5. октобра 2019, а његова тема била је *„Базе података и дигитализација у етнографији”*.

Међу позваним предавачима двоје њих се прихватило да одржи предавање: етнограф др Жолт Шари, заменик директора сентандрејског Етнографског музеја на отвореном (назив предавања: *Колекција, дигитални садржај, изложба*) и етнограф др Јудита Рафаи, професор Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици (назив предавања: *Дигиталне фолклорно-текстуалне базе података*). Двоје предавача је у последњем тренутку отказало учешће, па тако нисмо били у могућности да надокнадимо њихово одсуство, но саслушавши предавања друго двоје сматрамо, међутим, да су како њихова искуства тако и њихово знање тематски били адекватни и коресподентни очекивањима организатора. Као трећа особа њима се прикључила умољена сарадница Завода за мађарску културу Војводине са седиштем у Сенти, Чила Важоњи, која је у оквиру кратке опходње по дотичном локалитету присутне информисала о задацима установе у области дигитализације, о до сада обављеном послу у установи и искуствима.

Међу позванима су - поред етнографа - и овога пута били аматерски колекционари, односно и студенти. Након предавања је у оквиру стручних разговора за округлим столом постојала могућност за расправљање евентуалних питања. Посебно су захвални били они аматерски истраживачи - колекционари који су се до сада ангажовали на стварању етно-кућа и збирки, а сада су и њих сустигли изазови дигитализације пред којима су дуго беспомоћно стајали, но током разговора су, међутим, добили охрабрење али и стручна упутства.

Може се, дакле, рећи да упркос организационим проблемима на крају за собом имамо успешно саветовање, а слично намеравамо да организујемо и убудуће, ако већ не са годишњом редовитишћу, а оно макар повремено, онда када се - као и овога пута - тема наметне готово сама по себи.

Захваљујући потпори Фондације „Габор Бетлен” успели смо да реализујемо претежни део овог програма: исплатили смо хонораре предавачима, а за учеснике смо обезбедили заједнички ручак.

УМЕТНИЧКА КОЛОНИЈА

У 2018. имали смо могућност да у оквиру једног ИПА-пројекта реализујемо летње стваралачко табориште Уметничке колоније. Штавише, успели смо да ове године издамо и каталог постхумне меморијалне изложбе посвећене Јожефу Бенешу. Због тога током прошле године нисмо конкурисали при Мађарском националном савету. Пошто у 2019. нисмо могли да рачунамо на сличну могућност, слично ранијој пракси изнова смо се обратили за потпору, рачунајући на повољно вредновање исте. Нажалост, добили смо само део тражене своте, те смо због тога морали да модификујемо наш изворни план који је фигурирао и у конкурсној апликацији: скратили смо време трајања креативног таборишта, па је оно уместо од 5. до 11. трајало од 6. до 10. августа, односно морали смо да се одрекнемо традиционалног једнодневнoг сликања акварела како бисмо трошкове истог преусмерили на креативно табориште, те смо тако на крају успели да за учеснике обезбедимо исхрану, путне трошкове, те да, штавише, за њих приредимо и једнодневни излет. Упркос томе, сматрамо да смо изнова окончали једну успешну уметничкоколонијску годину, пошто је једним делом о томе говорила и изложба отворена поводом Ноћи музеја, недвосмислено пак летњи креативни рад, а Бенешов каталог, односно изложба отворена 14. новембра, на достојан су начин завршили сезону.

Тему овогодишњег радионичког рада представљао је *Hommage*, а предлагачи су били поштоваоци Јожефа Бенеша. Летњи стваралачки рад је, међутим, дао, између осталог, простор и за поштоваоце Јожефа Ача, Андраша Ханђе и Иштвана Тота. Радује што је списак имена позваних уметника био измењен тек у минималној мери, па су већ приликом доласка били делимично спремни за задатак и заједничку „духовну припрему”. Краткоћа за евентуалне дискусије расположивог времена није

неповољно утицала на креативни рад, који је био остварен једнодневним стварањем заједничке сликовне панораме.

Међу нашим плановима фигурира и сусрет са ствараоцима темеринског ТАКТ-а, пошто су они 2015. већ радили на сличну тему, но није нам успело то да реализујемо, па смо тако уместо тога у оквиру једнодневног излета посетили кикиндски Музеј „Терга” и Интернационални вајарски Симпозијум.

Учесници 67. креативног таборишта Уметничке колоније били су Лорант Агоштон, Иштван Балинд, Катарина О. Бене, Атила Черник, Тибор Лазар, Јулија Месарош, Рената Шомораи, Корнелија Сабо, Габор Салма и Жужана К. Талош. Фундаментални материјал изложбе која је поводом Дана војвођанске мађарске ликовне уметности била отворена 14. новембра чиниле су у оквиру колоније начињена панорама, као и касније предате творевине, а оне су употпуњене даљим ствараоцима, тачније њиховим делима.

ПРИЛОЗИ

БРОЈ ПОСЕТИЛАЦА (Т. 1)

Месец	Индивидуалних		Групних		Укупно	
	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
Јануар	81	66	41/2	13/1	122	79
Фебруар	27	34	49/2	22/1	76	56
Март	74	51	204/10	119/5	278	170
Април	49	69	172/8	128/6	221	197
Мај	324	355	331/17	443/21	655	798
Јун	88	101	116/3	177/3	204	278
Јул	37	29	57/1	50/1	94	79
Август	29	13	143/3	123/2	172	136
Септембар	105	36	173/7	151/6	278	187
Октобар	59	48	241/8	297/11	300	345
Новембар	145	98	122/2	149/3	267	247
Децембар	18	24	41/2	73/3	59	97
УКУПНО	1036	924	1690/64	1745/43	2726	2669

ПОСЕЋЕНОСТ ДРУГИХ С КУЛТУРОМ ПОВЕЗАНИХ АКТИВНОСТИ (Т. 2)

Активност	Број посетилаца		По приредби		%	
	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
Отварање изложбе	419	332	39	47	11,5	10,5
Предавања, промоције књига,	331	145	28	21	9,0	4,5

остало						
Игротека, рукотворилачка занимања	184	97	20	12	5,0	3
Стална изложбена поставка & галерија	2726	2669	-	-	74,5	82,0
УКУПНО	3660	3243	-	-	100,0	100,0

**ВРСТЕ И УЧЕСТАЛОСТ С КУЛТУРНИМ ПРОГРАМИМА
ПОВЕЗАНИХ АКТИВНОСТИ (Т. 3)**

Активност	Учесталост		%		Месечно	
	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
Изложбе	11	7	34,5	32	0,92	0,58
Предавања, промоције књига, камерни концерти	12	7	37,5	32	1,00	0,58
Игротека, рукотворилачка занимања	9	8	28	36	0,75	0,67
УКУПНО	32	22	100	100	2,67	1,83

ТЕМАТСКЕ ИЗЛОЖБЕ I (Т. 4)

Врста	Из сопствене збирке (%)		Донетих (%)		Укупно (%)	
	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
Етнографска	1(9,09)	1(14,00)	-	-	1(9,09)	1(14,00)
Ликовна	3(27,27)	2(29,00)	2(18,18)	4(57,00)	5(45,45)	6(86,00)
Мешовита	-	-	2(18,18)	-	2(18,18)	-
Историографска	1(9,90)	-	1(9,09)	-	2(18,18)	-
Археолошка	-	-	1(9,09)	-	1(9,09)	-
УКУПНО	5(45,45)	3(43,00)	6(54,54)	4(57,00)	11(100)	7(100,00)

ТЕМАТСКЕ ИЗЛОЖБЕ II (Т. 5)

17. фебруар – 5. март – *Egykér(p)*. Заједничка изложба поводом десетогодишњег јубилеја деловања војвођанских мањинских културних установа.

11 – 28. март – Изложба радова матураната уметничког смера Гимназије и колегијума за талентоване ученике „Бољаи”.

25. март – 10. мај – Изложба радова наставника уметности Гимназије и колегијума за талентоване ученике „Бољаи”.

17. мај – 31. јул – „Путеви”. Изложба приређена од остварења насталих 2018. на Сенћанској уметничкој колонији (изложба поводом манифестације *Ноћ музеја*).

15. октобар – 8. новембар – XXXX+1. Самостална изложба Акоша Бале.

14. новембар – децембар – *Hommage*. Изложба Сенћанске уметничке колоније поводом Дана војвођанске мађарске ликовне уметности.

20. децембар – 31. јануар 2020. – „Napsugaras Zenta”. Двадесет прва традиционална божићна етнографска изложба.

Саставио:

Руководилац Градског музеја
АТИЛА ПЕЈИН

ИЗВЕШТАЈ О ДЕЛАТНОСТИ И ИНТЕНЗИВНИМ КУРСЕВИМА ОДСЕКА „АНДРАШ ПЕТЕ” ЗЕМЕЛВАЈСОВОГ ФАКУЛТЕТА ЗА 2019. ГОДИНУ

Интензивни курсеви представљају органски део развојног педагошког програма Мађарског националног савета. У Војводини је од стране породица које се боре са болестима централног нервног система конципирана потреба за третманом њихових сродника по кондуктивно - развојном, Петеовом методу. Да би тронедељни или двонедељни курсеви били успешни, постојала је потреба за адекватним скринингом. Скрининг помаже кондукторима да прецизно установе степен оштећења нервног система и његов обим. Програми се реализују посредством сенћанског Културно - образовног центра „Турзо Лајош”.

Редни број	Место	време	Бројно стање
1.	Сомбор	мај 2019.	19
2.	Сента	фебруар 2019.	4
3.	Чока	мај 2019.	13
4.	Сента	мај 2019.	15
5.	Фекетић	август 2019.	1
6.	Сента	октобар 2019.	9

Укупно је скринингована 61 особа.

У 2019. години организована су 4 интензивна курса и један веслачки камп, на којима су партиципанти радили по адаптивном методу.

Редни број	Време одржавања	Групе	Кондуктори	Бројно стање
1.	25. II - 14. III 2019.	пост-инсултна стања - 2 групе; паркинсонова болест, индивидуални развој	2 кондуктора	19
2.	24. IV - 10. V 2019.	мултипла склероза - група мајки и беба, школска група, индивидуални развој	2 кондуктора	18
3.	21. X - 31. X 2019.	пост-инсултна стања - 2 групе; паркинсонова болест, индивидуални развој	2 кондуктора	15
4.	25. XI - 14. XII 2019.	мултипла склероза - група мајки и беба, школска група, индивидуални развој	2 кондуктора 2 слушаоца	21

На адаптивним курсевима учествовале су укупно 73 особе.

Адаптивно веслање - јун 2019.

Млади партиципанти интензивних курсева кондуктивног одгоја будимпештанског Одсека „Андраш Пете” Земелвајсовог факултета из Сенте и околине учествовали су у водном кануистичком кампу. Летњи програм првенствено збори о дружењу, односно о томе да учесници поред рекреације упознају Тису и живот скопчан са реком. Камп је трајао од понедељка до суботе, а у његовој реализацији важне партнере представљали су и екипа локалног Кајакашког клуба „Тисин Цвет”. У Сенти су камповала деца Основне школе будимпештанског Кондуктивно педагошког вежбалишта.

Укупно 12 деце и 8 одраслих..

Струковно образовање за кондукторске асистенте

Од септембра је кренуло и струковно образовање за кондукторске асистенте са дванаест особа у суботичком VM4K-у. Слушаоци су у оквиру истог узели учешће у интензивном курсу и ту су полагали практичну наставу. Током четири образовна полугођа прикупљањем 120 кредитних поена они стичу диплому слушалаца. Успешан пријем остварили су првенствено слушаоци који су располагали педагошким дипломама. Током теоријске наставе у обиму од 300-350 часова они уче медицинско-биолошке и кондуктивно-педагошке предмете. Велики део едукације састоји се из практичних часова. Слушаоци струку уче међу атаксичном децом и одраслима. Под изразом кондукторски асистент подразумевамо то да ће свршени слушалац радити уз дипломираног кондуктора. Своју практичну едукацију они могу стећи и на у Сенти припређеном тронедељном курсу.

Укупно 12 особа по курсу.

У 2019. години на интензивним курсевима је учествовало 8 кондуктора и 4 слушаоца, док су слушаоци курса струковног образовања за кондукторске асистенте у суботичком VM4K-у у раду учествовали 61 пут.

У Сенти,

фебруара 2020.

Атила Перпауер

Неговање народних традиција

Сенћанска децја фолклорно-плесна група „Ispiláng” оформљена је 2011. године у оквиру Културно-образовног центра „Турзо Лајош”, са циљем да у најмлађих побуди интересовање спрам народних песама и народне уметности, спрам фолклорно-културне естетике која нас подучава томе да здравим укоренењем можемо располагати само тада када унутар себе носимо карактеристике и вредности мађарске народне заоставштине, њен вредносни свет. Почев од октобра 2012. стручњаци подучавају децу фолклорним плесовима и народним играма. Од 10. октобра 2014. уметнички руководиоцац и кореограф групе је чокански фолклорни педагог **Ендре Баји**, који три пута недељно у згради бивше Синагоге држи фолклорне пробе за три узрасне групе (забавиштарци, средња група и велика група сачињена од ученика нижих и виших разреда основних школа). Фолклорно-плесна група „Ispiláng” је слично 2018. години и у 2019. обogaђена новим народним ношњама које обухватају мушку и женску ношњу. Своја у народним плесовима стечена умећа њени чланови били су у прилици да прикажу на XXI манифестацији „Празник наших традиција”, Дечјем фестивалу *Kőketánc*, те у оквиру празничних манифестација приређених поводом Дана града. Поред тога, његови су чланови добили позив и за X Фестивал децјег фолклорног плеса, за „Плесну панораму” (*Интеретно фестивал*), Фолклорно музички сусрет у Чоки, Фолклорни фестивал у Сегедину, као и за XIV Међународни фестивал кукуруза у Кањижи. Усхићујуће је то што је и у 2019. у оквиру децје групе „Ispiláng” успела реализација едукације у области народних песама, те су тако под управом диригента **Розалије Тот** и сенћанска деца могла да узму учешћа у упознавању и рецепцији аутентичног мађарског фолклорно-песничког блага, што потврђују њихови бројни успешни наступи.

Од септембра 2015. децу инструменталној народној музици подучава етномузиколог **Ђула Јухас**. У години за нама она су имала прилику да наступе на децјем фолклорном фестивалу *Szólj síp, szólj!*, децјем фолклорно-музичком фестивалу, такмичењу у стрижи оваца, циклусу празничних манифестација поводом Дана града, као и у другим културним приредбама.

Уредио:

Директор КОЦ „Турзо Лајош”

РИХАРД ХУБИК